

IOANNES, TE IPSUM REVERA!

Foto: Krstnikova cerkev, Ribčev laz v Bohinju, glava s podstrešja. (foto: Rok Hafner) • Church of the Baptist, Ribčev laz in Bohinj, head from the attic. (foto: Rok Hafner)

JANEZ, ODKRIJ SE! Kult čaščenja upodobljenih človeških glav sega od prazgodovinskih, antičnih, etruščanskih, rimskih do srednjeveških podob. V času zgodnjega krščanstva se je ritual darovanja s predmeti čaščenja priredil v obred za ozdravitev, izvajan s podobami glav svetnikov, ki so bili obglavljeni, kot sv. Dionizij, Alban in predvsem Janez Krstnik. Ritual čaščenje njegove odsekane glave se je odvijal v evropskem prostoru, sosednje dežele jih imajo ohranjenih večje število, pri nas jih je šest. Običajno so pritrjene na pladnju ali lesenem krožniku, kot glava v cerkvi v bohinjskem Ribčevem laz, datirana okoli 1380. Nadleška, datirana v 13. stoletje je razstavljena v Narodni galeriji, v Krstnikovi cerkvi v Nadlesku je nadomestna kopija.

Kranjska vodja OE ZVKDS konservatorka Olga Zupan je pred desetletji v prejšnjem stoletju našla glavo na podstrešju Krstnikove cerkve v Ribčevem laz. Očitno je bila, sprana in obtolčena zavržena v času, ko so pričeli uporabljati novejšo polikromirano, ki je sedaj prezentirana v cerkvi. Poškodbe osrednjega obraznega dela, spranost in minimalni ostanki polikromacije pričajo o dolgotrajni uporabi glave v obredih časa, ko so jo potapljali v jezero verujoč, da pomaga najti utopljenca. Na temenu glave je okroglast utor, kjer je vstavljen mozni služil pritrditvi na pladenj in verjetno tudi privezu na vrh. Neraziskana ponuja uganko o artefaktih poznega srednjega veka našega in širšega evropskega sakralnega prostora. Dr. Ksenija Rozman je obravnavala pet lesenih Krstnikovih glav, slednjo omenja kot neraziskano, leta 2012 jo

uvršča “Zaradi njenega poznoromanskega izraza vsaj v drugo polovico 13. stoletja, če ne prej.” Torej bi lahko bila najstarejša v našem prostoru in širše. Temelj raziskovalne naloge pred nami tvorijo vprašanja o vrsti pigmentov in vsebnosti veziva v ostankih polikromacije, njihova starost in izvor ter ciljno, starost lesa in umestitev glave v dekada obdobja. Naloga bo celovito dopolnjena s primerjalno raziskavo lesenih Krstnikovih glav v Evropi in z neinvazivno izdelavo kopije v identičnem lesu.

Ekipa sodelujočih zagotavlja tvorno interdisciplinarnost z znanstvenimi rezultati v mednarodni raziskovalni nalogi. Starost odvzetega, že potrjeno, lipovega vzorca lesa bo določena z Radio karbonsko datacijo C 14 v Beta Analytic na Floridi, kar bo neovrgljiva iztočnica nadaljnjemu delu.

*

JOHN, REVEAL YOURSELF! In Slovenia, the sixth wooden head from the attic of the Baptist Church in Ribčev Laz is unexplored and it offers a puzzle about the type of pigments and the content of the binder in the remains of polychromy, their age and main point, the age of the wood, and the placement in the decade of the period. The selection team of participating experts ensures constructive interdisciplinary with scientific results and revealing details in the worshipping cult in an international research assignment. The Age of the wood sample will be confirmed by C 14 Radiocarbon dating at Beta Analytic in Florida, which will be an irrefutable clue to further work.